

Fredagskronikken

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger

Mari Rege Dybdeløring og livsmestring i blinde

Skolen skal gi elevene dybdeløring og livsmestring. Men hvordan vet vi om den lykkes? Det kan være lurt å spørre elevene, viser ny forskning.

● Jeg var nylig på et digitalt seminar der en doktorgradsstudent presenterte sitt arbeid. Etter presentasjonen ga en professor, riktignok etter noen innledende godord, en lang liste om alt som kunne bli bedre. Slik kritikk er vanlig i akademia, men det var tydelig, selv på Zoom, at studenten falt litt sammen. Det var nesten som han ikke orket å lytte.

Men så sa min professorkollega: «Ja, nå får du mye å jobbe med. Jeg gir deg alle disse kommentarene fordi jeg har høye forventninger til deg. Arbeidet ditt er svært lovende, og jeg vet at du kan få dette til.» Da rettet studenten seg opp og kroppsspråket tydet på at han igjen lyttet.

Teknikken er velkjent og forskeren David Yeager kaller den for «klok tilbakemelding» (wise feedback). Det er tilbakemelding som formidler høye forventninger, genuin tro på at mottager kan nå disse forventningene, samt konkret informasjon for å hjelpe mottager til å oppfylle forventningene. I et randomisert kontrollert eksperiment viste Yeager med kolleger (*Journal of Experimental Psychology*, 2014) at elever som fikk slik «klok tilbakemelding» på en oppgave ble mer motiverte og gjorde en bedre jobb med å revidere oppgaven sammenlignet med elever som kun fikk tilbakemelding.

Etter fagfornyelsen har mange skoler styrket arbeidet med å gi elevene omfat-

I stedet for å oppleve kritikk som et personlig angrep, lærer elevene å bruke den som en mulighet til å lære og gjøre arbeidet enda bedre

↑ Flere forsøk viser at skolens arbeid med sosial og emosjonell kompetanse kan forsterke faglige resultater, skriver artikkelforfatteren. Foto: Aleksander Nordahl

tende tilbakemeldinger på innleveringsoppgaver, samtidig som de gir elevene mulighet til å bruke tilbakemeldingene for å forbedre oppgavene – ofte i flere omganger. Dette gir dybdeløring fordi elevene får hjelp til å gradvis utvikle kunnskap og forståelse. Samtidig gir det livsmestring fordi elevene lærer seg å motta og se verdien av kritiske tilbakemeldinger. I stedet for å oppleve kritikk som et personlig angrep, lærer elevene å bruke den som en mulighet til å lære og gjøre arbeidet enda bedre.

I de nye læreplanene er ikke dybdeløring og livsmestring egne fag, men de skal jobbes med i fagene slik som eksemplifisert ovenfor. De nye læreplanene sier imidlertid svært lite konkret om hvordan dette skal gjøres i praksis, og mye er dermed overlatt til den enkelte skole. I tillegg har ikke skolene noe verktøy for å måle i hvilken grad de lykkes med dybdeløring og livsmestring.

Et verktøy for å jobbe mer systematisk med dybdeløring og livsmestring kan være å kartlegge hvordan skolen bidrar til å utvikle elevenes læringsstrategier, mestring, motivasjon og sosiale relasjoner på skolen (heretter kalt sosial og emosjonell kompetanse (SE)). Det er viktig å understreke at denne kartleggingen ikke skal brukes som et mål på elevene, men som et mål på hvor god skolen er til å bidra med dybdeløring og livsmestring.

En ny studie i det anerkjente tidsskriftet *AER: Insights* (Jackson m. fl., 2020) viser at en systematisk kartlegging av elevenes SE kan ha mye for seg. Studien benytter data

fra et skoledistrikt i Chicago som kartlegger SE ved starten av videregående oppløring og i slutten av første år på videregående skole. Slik kan forskerne estimere såkalte skolebidragsindikatorer, ikke bare for faglige ferdigheter, men også for hvor god skolen er på å løfte elevenes skår på SE. Slike indikatorer isolerer skolens bidrag til elevens utvikling på en skår ved å kontrollere for samme skår målt ved start av videregående skole, i tillegg til familiebakgrunn.

Studien finner at de skolene som scorer høyt på bidragsindikatoren for utvikling av faglige ferdigheter er i stor grad de samme skolene som scorer høyt på bidragsindikatoren for SE. Dette tyder på at skolens arbeid med SE ikke går på bekostning av elevenes faglige progresjon. I samsvar med dette viser flere randomiserte kontrollerte forsøk at skolens arbeid med SE kan forsterke faglige resultater, slik som også det innledende eksempelet om «klok tilbakemelding» illustrerte.

All kartlegging har sine begrensninger og utfordringer. Denne forskningen er likevel så lovende at norske skolemyndigheter må vurdere å utvikle og teste slike verktøy for å måle hvordan skolen bidrar med dybdeløring og livsmestring. Verktøyene må baseres på den internasjonale faglitteraturen og kvalitetssikres i tett samarbeid med fagmiljø. De kan erstatte dagens Elevundersøkelse.

Slik kan skolene slippe å famle helt i blinde i arbeidet med dybdeløring og livsmestring.

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replikk:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til vår varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.